

Vandring paa Indlandsisen i Sydgrønland paa $62\frac{1}{2}^{\circ}$ n. Br.,

foreløbig Indberetning, afsendt fra Fiskernæsset den 9de August 1878 af J. A. D. Jensen, Premierløjtnant i Flaaden.

Det er os naturligvis meget kjært, at Kommissionen for Ledelsen af de geografiske Undersøgelser i Grønland velvillig til Optagelse i Tidsskriftet har tilstillet os den officielle Indberetning om en geografisk Expedition, der maa regnes for at være en af de vigtigste, som i mange Aar har udgaaet fra Danmark. Det er dog en Selvfølge, at man ikke i Indberetningen, der er skreven lige efter Tilbagekomsten fra Indlandsisen, kan vente at finde en nøjere Skildring af Turen eller en Fremstilling af Undersøgelsens Resultater; thi alt dette vil først komme frem, naar Expeditionens Medlemmer ere blevne færdige med de mange Arbejder, der ere fremkaldte ved de af dem gjorte Jagttagelser.

Red.

Efter at vi den 13de Juli havde ført vor Bagage op paa Isen ved Majorarisat, og dér prøvet Opstilling af Teltet, Ladning af Slæderne m. m., afgik vi herfra den 14de, ledsagede af en ung Grønlænder. Vor Bagage, der førtes frem paa tre Slæder og vejede godt og vel 400 *l*, bestod af Telt, Soverekvisiter, Instrumenter og Proviant til omtr. 3 Uger. De første Par Mil ledsagedes vi af nok en Grønlænder og tre Grønlænderinder, som jeg sendte tilbage den 18de om Formiddagen.

Paa Grund af Taage, ujævn Is og stærk Stigning kom vi i Begyndelsen kun langsomt frem ad, men efterhaanden som Isen blev bedre, gik det raskere, og den 17de om Eftermiddagen vare vi omtrent en Kvartmil vest for den første Nunatak paa Isblinken. Paa denne Nunatak havde jeg i Sinde at nedlægge noget af Provianten; men da vi ved at nærme os den kom ind i daarlig Is, maatte vi opgive det. Næsten to Dage anvendte vi derefter paa at arbejde os ud paa bedre Is. Hidtil havde Isen været temmelig fri for Sne; men fra nu af tiltog denne, efterhaanden som vi kom længere frem. Herved blev Trækningen af Slæderne, som i Forvejen allerede havde været forbunden med overordentlig store Anstrængelser, yderligere vanskeliggjort. Naar Sneen var frossen, frembød den derimod en stor Lettelse, hvilket dog kun var Tilfældet et Par Gange. Overordentlig besværlig blev Vejen i stærkt kløftet Terræn; thi da Sneen ikke kunde bære over alle Kløfter, hændte det hvert Øjeblik, at en af os eller en Slæde sank igjennem, for da med megen Møje og Tidspilde at blive halet op ved Hjælp af det Tov, som vi under disse Forhold altid havde spændt imellem os. Hverken Skier eller Snesko kunde anvendes, da de umuliggjorde Trækningen af Slæderne. De af os gjorte Forsøg paa at anbringe Skier

under Slæderne faldt ogsaa uheldig ud. Vi brugte derfor vore Skier til Brændsel og til Forfærdigelse af en Teltstang, da en af disse var tabt i en Revne. Den 21de Juli om Morgenen vilde Grønlænderen hjem, men vi vare da allerede saa langt inde, at jeg under ingen Omstændigheder turde lade ham gaa alene tilbage. Det lykkedes mig da ogsaa til sidst at faa ham til at følge os, men fra nu af var alt hans Mod og Lyst borte, og han, der ellers var en af de flinkeste Grønlændere, jeg har truffet, gik stadig i en halv sovende og sløv Tilstand og var som Følge deraf som oftest mere til Besvær end til Nytte.

Isens Karakter skiftede stadig under hele Vandringen. Dens Overflade var let bølgeformet, som oftest med Fald og Stigninger under 5 Grader, og Overfladens Jævnhedsgrad rettede sig ogsaa herefter, saaledes at Isen var mest kløftet paa de stærkest hældende Steder. Hvor Overfladen var snefri, var denne meget ru og besat med skarpe fremspringende Naale, der, hver Gang vi faldt, bibragte vore Hænder højst smertefulde Saar. De Saaler af flettet Skibsmandsgarn, som vi havde under Fødderne, bleve derfor strax slidte itu, og vi maatte hver Dag bruge en stor Del af Hviletimerne til at bøde dem. Paa nogle Steder vare Kløfterne meget lange og parallelle samt adskilte ved bredere Mellemrum af jævn Is, men som oftest gik de i alle mulige Retninger og fandtes i saadan Mængde, at det i længere Tid næsten var umuligt at faa noget Fodfæste; vi maatte derfor stadig med Teltstængerne undersøge Sneen foran os. Dalstrøgene vare altid meget vandrige; ofte vadede vi til Knæerne ligesom i en Sump af Snesjap; talrige, smaa Vandløb gjennemkrydsede Terrænet og samlede sig mange Steder til en Elv, der endte sit Løb over Isen igjennem prægtige, lodrette Vandfald. Ofte tvang disse Elve os til at gjøre lange Omveje, thi kun faa af dem vare saa smalle, at vi kunde springe over eller vade igjennem dem, for derpaa ved Hjælp af Tove og Stænger at bringe Slæderne over. Større Søer traf vi ikke; men vi gik flere Gange over Is, der tydelig nok bar Spor af tidligere paa Aaret at have staaet under Vand.

Opgaven under hele Vandringen var altid at finde Is, som var let at passere; men dette var meget vanskeligt, da man kun kunde overse en meget begrænset Strækning, og ingensteds fandtes der nogen fremragende

Højde, som kunde skaffe os et større Overblik over Terrænet.

Skjønt vi altid bare mørke Brillen, indfandt Sneblindhed sig allerede den 20de Juli, og denne tiltog den 21de hos os alle i en saa stærk Grad, at vi bleve noget ængstelige derover; om Natten og i Hviletiderne var den meget smertefuld. Ved stadig at gaa med Isomslag over Øjnene, lykkedes det os dog at hindre den i at faa Overhaand; men helt forlod den os ikke paa Resten af Vandringen, og selv efter vort Komme hertil ere Øjnene endnu meget svækkede.

Vejret havde hidtil, stadig med svage, østlige Vinde, været meget godt med Undtagelse af hyppig Taage: men den 25de om Eftermiddagen fik vi en Snestorm af Sydøst, der tvang os til tidlig at slaa Telt. Den 24de Juli var Vejret atter bedre, og vi vare da i Nærheden af den Nunatak, som jeg foreløbig havde sat som Maal for vor Vandring. Skjønt Isen efterhaanden, som vi kom nærmere til Landet, blev yderst ujævn, saa at vi i længere Tid stadig maatte trække Slæderne over Knolde paa indtil 10 Fods Højde, lykkedes det os dog, især fordi Terrænet faldt temmelig stærkt ned imod Nunataken, allerede Kl. 5 om Eftermiddagen at stige op paa denne. Dens Afstand fra Udgangspunktet mener jeg er omtrent 10 Mil, og for at tilbagelægge denne Strækning havde vi maattet anvende 10 Dages overordentlig haardt Arbejde.

Det Fjæld, vi havde naaet, hører til en Gruppe af Nunataker, der, saa vidt man kan se, ere de yderste paa denne Side. De adskilles af Isblinken, som paa Østsiden næsten naar Toppen af de fleste Fjælde og derpaa i yderst vilde Formationer falder brat ned til den vest for Nunataken liggende lavere Is. Højden af Fjældtoppene er omtrent 5,000 Fod over Havets Overflade, og paa Vestsiden rage de omtrent 1,000 Fod op af Isen. Plantevæxten er, som man maatte vente det i en saadan Højde, meget sparsom og dannes af Lavarter og andre smaa Væxter, saa som Syre, Valmue, Ranunkler, Saxifraga o. l. Som en Mærkelighed kan anføres, at vi paa Toppen af Fjældet fandt en blomstrende Valmue. Af Dyr saa vi kun et Par smaa Fugle og en Edderkop. Fjældenes Hovedmasse er Gnejs med Lag af Hornblendeskifer, og foran dem ligge vældige Moræner, der paa nogle Steder skyde sig langt ud, lodret paa Landets Retning.

Om Aftenen den 24de trak Himlen over, og næste Dag blæste det en haard Storm af Sydøst med stærkt Snefald og Taage. Dette Vejr vedblev nu næsten uden Ophold indtil den 31te Juli. At gaa længere ind paa Isen, kunde der under disse Omstændigheder ikke være at tænke paa, og at gaa tilbage i dette Vejr vilde sikkerlig ogsaa have været meget uveligt og uden Nytte, da vi i

den høje, nyfaldne Sne ikke kunde have gjort nogen Fremgang. Jeg vilde desuden kun i yderste Øjeblik forlade dette Sted, inden vi havde faaet et Overblik over Landet, øst for os, fra Toppen af Fjældet, og skjønt vi i denne Tid tre Gange besteg det, naar Uvejret sagtnede lidt, lykkedes det os dog ikke paa Grund af den vedvarende Tykning.

Fra den 25de Juli indskrænkede vi derfor Forbruget af Proviant til det allernødvendigste. Opholdet paa denne golde Klippe var i disse Dage, hvor vi vare henviste til Uvirksomhed, meget nedtrykkende. Da vort Brændsel og vor Spiritus var opbrugt, kunde vi kun et Par Gange, naar Vejret tillod at brænde vore Skier i det frie, faa kogt noget, og foruden den ringe Kost, der fremkaldte en temmelig følelig Sult, forøgedes Ubehagelighederne endnu derved, at Strømme af Vand flød igjennem Teltet, der til en saadan Expedition og saadant Vejr var af altfor let Dug.

Den 31te Juli bedagede Vejret sig, og jeg gik da for fjerde Gang op til Toppen af Fjældet, hvor vi havde rejst en Varde og i denne nedlagt en kort Beretning om vor Rejse. Vejret var nu sigtbart, saa at jeg fik et godt Overblik over Isen. Jeg fik da Vished i den Formodning, jeg længe havde næret, nemlig at de Fjælde, som Dalager har set, og som han kalder „Østerbygdens Fjælde“, ikke ere andre end dem, paa hvilke vi nu vare. Beskrivelsen passer godt paa dem, og rimeligvis har han set dem fra Nautsarsak, det samme Fjæld, som vi havde besteg den 3dje Juli, da hans Beretning om Vejen dertil næsten ganske passede for den Vej, ad hvilken vi gik.

Øst for de Nunataker, paa hvilke vi vare, saas herfra ikke flere Fjælde, men Indlandsisen vedblev endnu langt ind efter at hæve sig højt over Synskredsen af det Fjæld, paa hvilket jeg stod. Den Samling Fjælde, som paa dette Sted i Form af Nunataker bryder igjennem Isen, syntes øster paa at fortsætte sig under denne, hvorved Isens Overflade bliver meget bølgeformet og paa de fleste Strøg særdeles ujævn og saa kløftet, at det tydelig saas igjennem de Snemasser, der dækkede den. Syd efter syntes Isen derimod at falde jævnt.

Da vor Beholdning af Proviant nu var temmelig medtagen, turde jeg ikke anvende flere Dage paa at naa en Fjældtop, der var noget højere og laa lidt længere inde. Saa snart jeg derfor havde taget terrestriske Observationer og var kommen ned til Slæderne, tiltraadte vi strax Hjemrejsen Kl. 10 om Formiddagen.

Vor Bagage var nu bleven betydelig lettere, og da det gik ned ad, kom vi over al Forventning hurtig frem. Den 2den Avgust maatte vi dog blive i Teltet paa Grund af en Snestorm af S. S. Ø. Allerede den 4de Avgust

om Aftenen vare vi temmelig nær ved vort Udgangspunkt, men netop i dette Øjeblik indfandt sig meget ubelejlig en saa tæt Taage, at man kun kunde se omtrent 10 Skridt fra sig. Taagen vedvarede endnu den 5te, men vi gjorde dog Forsøg paa at naa Teltene, alene rettende os efter Kompasset, saa godt som dette lod sig gjøre i et Terræn, fuldt af Revner. Vi kom da ogsaa derved jævnlig ind i yderlig slet Is, der var saa kløftet, at Sprækkerne, over hvilke Slæderne skulde bringes, ofte vare lige saa brede som Mellemmummene, der adskilte dem. Vejen var derfor ikke uden Fare, og det håndtes ogsaa gjentagne Gange, at Slæderne, der ved det stærkt faldende Terræn næsten ikke vare til at styre, løb ned i Revnerne. Grønlænderen blev af sin Slæde trukket ned i en dyb Revne, men heldigvis snevrede denne saa meget ind, at han blev siddende i Klemme, en halv Snes Fod nede.

Omtrent Kl. 5 om Eftermiddagen naaede vi jævn Is, der skraanede stærkt ned mod Yderlandet. Vi havde

vel ikke opnaaet at komme lige til vore Telte, men ved at følge Iskanten, fandt vi dem dog endelig Kl. 8 om Aftenen.

Den 6te Avgust anvendtes til at føre Slæderne og Bagagen, som vi havde ladet blive tilbage paa det Sted, hvor vi forlode Isen, hen til Teltene. Den 7de afgik vi fra Majorarisat, og vi ankom til Fiskernæsset den 8de.

Jeg kan ikke ved denne Lejlighed undlade at fremhæve den Nytte, som mine tvende Ledsagere, Dhrr. Kand. polyt. A. Kornerup og Arkitekt Groth, denne Gang ligesom tidligere have ydet Expeditionen. Deres Lyst, Mod og Udholdenhed har aldrig svigtet; ved deres Talent for Tegning ville de kunne anskueliggjøre de iagttagne Fænomener, og Hr. Kandidat Kornerups Samlertalent og geniale Blik paa mange Forhold vil sikkert fremdrage meget, som uden hans Medvirken vilde være blevet ukjendt.

Mindre Meddelelse.

Opiumsavl i Kina. I faa Lande har Regeringen med saa megen Iver kæmpet mod Misbrugen af Opium som i Kina, men i intet Land med saa ringe Held. Man kan ikke med Sikkerhed opgive, paa hvilket Tidspunkt Opiumsrygningen er begyndt i Kina, men allerede midt i forrige Aarhundrede havde Opium fundet Indpas og var temmelig udbredt. Et kejslerligt Reskript, udstedt i Kanton 1801, udmaler de skadelige Følger, som Rygning af Opium fremkalder baade i aandelig og legemlig Henseende, og fremhæver hvor dyrt det er. En Sætning i dette Reskript er karakteristisk nok; den siger nemlig, at de Opiumsrygere, der have en svag Konstitution, omkomme af Hunger og Elenighed, de derimod, som have en kraftig Konstitution, blive til Tyve og Røvere. Der blev sat stränge Straffe for Opiumsrygning, ja! et særligt Reskript sætter endog Dødsstraf derfor, ligesom ogsaa Dyrkningen af den Valmueart, der yder Opiummet, paa det strængeste blev forbudt. At Regeringen ikke alene prædikede Theori i dette Punkt, kan man se deraf, at den 1839 konfiskerede og ødelagde 20,000 Kister Opium. Der var imidlertid intet, som hjalp, og det er jo bekjendt nok, at Engelskmændene netop for denne Sags Skyld 1843 paaførte Kineserne Krig.

Næsten hele den indiske Udførsel af Opium gaar til Kina, hvad der kan ses deraf, at der 1872 fra Indien i alt udførtes 13 1/2 Mill. Pund, og at 12 1/2 Mill. heraf førtes til Kina. Nettoindtægten for den indiske Regning ved dette var for

Resten 150 Mill. Kr. Opiummet gaar næsten udelukkende til Søs til Kina, og Hongkong er Stapelpladsen derfor. Indførselen til denne Havn har, som det kan ses af de officielle Opgivelser, været i jævn Stigning i Løbet af en halv Snes Aar, og den udgjorde 1866 10 Mill. og 1876 12 Mill. Pund.

Samtidig med denne Stigning i Indførselen har Dyrkningen af Opiumsplanten i Kina taget et stærkt Opsving, og Regeringens Forbud imod denne Dyrkning maa altsaa regnes for at være ophævet. I en Meddelelse til Toldvæsenet i Peking gives der Underretning om Dyrkningen af Opium i forskellige af de kinesiske Provinser. I Provinsen Setsjuen dyrkedes 1840 ikke en eneste Opiumsplante, imedens der 1869 i denne Provinds avledes en halv Mill. Pund. I Provinsen Kvejtsov avles endog 2 Mill. og i Provinsen Junnan 2 1/2 Mill. Pund. Om flere i roviners Dyrkning af Opiumsplanten vides intet officielt, skjønt Dyrkningen ogsaa dér er meget udbredt.

Ved disse Opgivelser er det altsaa godtgjort, at Opiumsavlens, der tidligere var saa godt som ukjendt i Kina, nu har vundet fast Fod i Landet. At Opiumsrygningen, denne for Østerlænderne og særlig for Kineserne saa ødelæggende Last, er stærkt udbredt overalt, hvor der er Kinesere, er bekjendt nok. I Californien f. Ex. indførtes 1869 for 1/2 Mill. Kr. Opium og 1876 for 1 1/2 Mill. Kr.

H. P. Madsen.